

Regelrådet är ett av regeringen utsett oberoende organ vars huvuduppgifter är att:

1. Ta ställning till om nya eller ändrade regler är utformade så att de uppnår regelgivarens syfte på ett enkelt sätt och till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företag.
2. Bedöma konsekvensutredningarnas kvalitet.

Regelrådet tar inte ställning till förslagets politiska syfte.

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Presstödskommitténs utredning Översyn av det statliga stödet till dagspressen (SOU 2013:66)

Regelrådets ställningstagande

1. Regelrådet avstyrker förslaget med anledning av att de administrativa kostnaderna är ofullständigt beskrivna.
2. Regelrådet anser att konsekvensutredningen är bristfällig.

Innehållet i förslaget

Presstödskommitténs slutbetänkande Översyn av det statliga stödet till dagspressen (SOU 2013:66) innehåller förslag på hur det framtida stödet till dagspressen ska se ut. De grundläggande motiv och målsättningar som varit bakgrunden till tidigare presstöd ska bestå, men i den föreslagna nya presstödsförordning finns ändå flera ändringar som kommer att påverka många av aktörerna i det svenska medielandskapet.

I slutbetänkandet finns dels förslag om att avskaffa distributionsstödet, dels om att driftstödet förändras. Driftstödet förändras genom att:

- Alla intäkter ska räknas lika när stödbelopp bestäms, vilket innebär att det inte enbart är intäkter från den abonnerade upplagan som avgör en tidnings stödbelopp utan även intäkter från digital publicering och sålda lösnummer.
- Extrastödet till storstadstidningar avskaffas.
- Lågfrekventa tidningar, d.v.s. dagstidningar som enbart kommer ut 1-2 gånger per vecka, med en abonnerad upplaga på mellan 1 500–2 000 exemplar endast är berättigade till driftstöd i tre år.
- Jämkningsregeln för elektroniskt distribuerade dagstidningar, som innebär att dessa tidningar erhåller 25 procent mindre i driftstöd, tas bort.
- Utgivningsorten för en tidning som ansöker om begränsat driftstöd och vars innehåll till minst 25 procent är skrivet på något eller några av språken finska, meänkieli eller samiska och i övrigt uppfyller villkoren för att vara berättigad till stöd, ska vara en kommun som ligger i respektive förvaltningsområde avseende finska, meänkieli eller samiska.
- Ett nytt omställningsstöd för elektroniska publiceringstjänster införs.

- Nya stödbelopp för hög- och medelfrekventa dagstidningar, d.v.s. sådana som utkommer med 6-7 respektive 3-5 nummer i veckan, införs.
- Höjda stödbelopp och ny stödtrappa införs för lågfrekventa dagstidningar.

Enligt 3 kapitlet 1 § i den föreslagna förordningen ska en ansökan om stöd vara skriftlig och ges in till Presstödsnämnden. Enligt 4 § samma kapitel ska ett tidningsföretag som beviljats driftstöd årligen i efterhand också lämna in en redovisning till Presstödsnämnden om hur stödet har använts. Dessa två paragrafer är utformade på samma sätt som i den nu gällande förordningen. Det föreslås att den nya förordningen träder i kraft den 1 januari 2017, dagen efter att den nuvarande förordningen upphör att gälla, och gäller t.o.m. sista december 2021.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Administrativa kostnader

De administrativa kostnaderna som härrör från förslagen berörs mycket kortfattat i slutbetänkandet. Det framgår endast att de administrativa kostnaderna för tidningar som idag tar emot stöd kan förväntas minska i och med att distributionsstödet avvecklas, samt att införandet av ett nytt omställningsstöd kan innebära ökade administrativa kostnader. Några beräkningar av hur de administrativa kostnaderna påverkas finns dock inte. Inte heller presenteras något författningsförslag kring det nya omställningsstödet varför detta inte omfattas av Regelrådets granskning.

Enligt slutbetänkandet erhöll ca 130 tidningar distributionsstöd år 2012. Samma år fanns det fyra distributionsföretag inom samdistributionssystemet. Enligt nu gällande förordning är distributionsstödet villkorat vissa administrativa moment. Detta innebär en administrativ kostnad. I och med att distributionsstödet avvecklas kommer de företag som berörs av distributionsstödet slippa denna kostnad. Slutbetänkandet innehåller dock inga beräkningar som beskriver kostnadsminskningen. Regelrådet vill framhålla att förslagställare även är skyldiga att beräkna minskade administrativa kostnader, inte bara de ökade.

Regelrådet finner av ovan nämnda skäl att de administrativa kostnaderna är ofullständigt beskrivna och avstyrker förslaget.

Konsekvensutredningen

Slutbetänkandet innehåller beskrivningar om problemet med dagens reglering och vad som är syftet med förslaget. Det finns också beskrivet huruvida förslaget överensstämmer med EU-rätten, främst då reglerna om statsstöd i och med att kommissionen framfört kritik mot det höga extrastödet som storstadstidningar kunnat erhålla. Vidare finns det beskrivet att övergångsbestämmelser inte är nödvändiga i och med att förslaget är tänkt att träda i kraft först 1 januari 2017, vilket enligt utredningen ger tillräcklig tid åt de berörda företagen att anpassa sig. Sett till beskrivningen av hur många företag som berörs och vilka ekonomiska konsekvenser förslaget får för dessa väljer Regelrådet att först göra en uppdelning på respektive förslag. Uppdelningen görs enligt samma kronologiska ordning som förslagen är presenterade ovan.

Gällande det *avskaffade distributionsstödet* anges som tidigare nämnts att drygt 130 tidningar erhöll stöd år 2012 och att fyra distributionsföretag fanns inom samdistributionssystemet. Totalt fördelades enligt utredningen ca 61 mkr och med hjälp av två tabeller i utredningen gör Regelrådet beräkningen att de 30 angivna tidningarna sammanlagt fick ca 30 mkr. Merparten av stödet går till de större nationella

och regionala dagstidningarna i och med att stödet är kopplat till antalet exemplar som distribueras. Exempelvis framgår det att Dagens Nyheter, Göteborgsposten, Svenska Dagbladet (SvD) och Sydsvenska Dagbladet erhöll mellan 2,2 till 5,4 mkr i stöd 2012. Det anges vidare att ovan nämnda 61 mkr endast motsvarar två procent av tidningarnas samlade distributionskostnader. Det anges inte hur stödet kommer att förändras under åren fram till 2017 men det framgår i slutbetänkandet att trenden de senaste åren gått mot lägre stödbelopp.

Det är enligt Regelrådet inte tillräckligt beskrivet vilka konsekvenser förslaget om att *alla intäkter ska räknas lika när stödbelopp bestäms* får. Inte heller beskrivs tillräckligt om förslaget väntas leda till ökat eller minskat stöd, eller hur många företag som kommer att beröras. Regelrådets rekommendation för att belysa effekterna av förslaget är att använda sig av ett eller flera exempelföretag och därigenom visa upp förslagets effekter på tidningsföretagens erhållna presstöd.

Enligt utredningen berörs två tidningar, SvD och Skånska Dagbladet, av att *extrastödet till storstadstidningar avskaffas*. Det framgår av utredningen att det sedan tidigare är beslutat att extrastödet stegvis ska minskas med start 1 januari 2011 och att maxbeloppet första året, som båda tidningarna erhöll var 45 mkr. Vad de båda tidningarna beräknas ha i extrastöd åren fram till stödets avskaffande framgår däremot inte. Därför är det svårt för Regelrådet att bedöma effekterna av att extrastödet avskaffas med mer precision än att båda tidningarna kommer att gå miste om många miljoner kronor i stöd.

Det föreslås i slutbetänkandet att *dagstidningar som har en abonnerad upplaga på mellan 1 500 och 2 000 exemplar endast ska kunna erhålla stöd i tre år*, såtillvida de inte ökar sin upplaga till minst 2 000 exemplar. Enligt utredningen finns det i dagsläget 14 sådana dagstidningar som totalt erhåller 24 mkr i stöd. I snitt innebär det enligt Regelrådets uträkning 1,7 mkr per tidning. Regelrådet har förståelse för att det är svårt att säga hur många tidningar som kommer att vara berättigade till stödet från och med 1 januari 2017. Av utredningen framgår det endast att förändringen bör frigöra vissa medel, d.v.s. att mindre stöd förväntas delas ut, men något försök att närmare beskriva den ekonomiska skillnaden görs inte.

Regelrådet anser både att det är anmärkningsvärt och en brist att det inte finns någon beskrivning i slutbetänkandet av hur *avskaffandet av jämningsregeln* slår mot tidningsföretagen. Det borde finnas tillgänglig information om hur många tidningsföretag som erhåller det lägre driftstödet till elektroniskt distribuerade tidningar och det borde också gå att göra en uppskattning över hur många som kommer att vara stödberättigade från år 2017.

Det saknas en beskrivning om vilka konsekvenser de förändrade reglerna om *driftstöd till tidningar på finska, meänkieli och samiska* får. Regelrådet anser att utredningen borde ha kunnat redovisa mer information om tidningarna som berörs av detta förslag och i vilken omfattning deras ekonomi påverkas.

Hur effekterna av de *nya driftstödbeloppen för hög- och medelfrekventa tidningar* efter 2017 kommer att slå mot tidningsföretagen finns beskrivet i utredningen. Det finns t.ex. en tabell som visar hur storleken på driftstödet kommer att förändras för 12 namngivna tidningar. Alla de tidningarna får ökat driftstöd med i genomsnitt 13,1 procent. Räknat i kronor uppgår den sammanlagda ökningen till 23 mkr. Om de 12 tidningarna är representativa för alla de tidningar som erhåller driftstöd går det inte att, utifrån informationen i utredningen, svara på. Det maximala belopp en tidning kan erhålla i driftstöd efter 1 januari 2017 föreslås bli 40 mkr per år. De nya stödbeloppen tillsammans med att extrastödet för storstadstidningar avskaffas innebär enligt utredningen att SvD och Skånska Dagbladet kommer att få

minskade driftstöd. SvD beräknas erhålla 45 mkr (driftstöd + extrastöd) under 2016, men 40 mkr under 2017. Skånska Dagbladet beräknas erhålla 31 mkr (driftstöd + extrastöd) 2016, men 21,4 mkr år 2017.

Slutligen innehåller utredningen en beskrivning av förslaget om nytt *driftstöd för lågfrekventa tidningar* och hur det kommer att öka. Däremot framgår det inte vilka företag som mottar detta stöd i dagsläget, hur stora belopp de erhåller eller vad prognosen är för hur det kommer att se ut efter 1 januari 2017. Regelrådet kan i brist på denna information inte bedöma de ekonomiska konsekvenserna av förslaget.

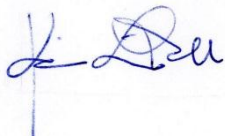
Utöver de brister som konstaterats ovan anser Regelrådet att det i utredningen också saknas tillräckliga beskrivningar av hur förslagen påverkar konkurrensförhållandena och om utredningen har tagit särskild hänsyn till små företag. Som nämnts i avsnittet ovan efterfrågar Regelrådet också kostnadsberäkningar som beskriver hur de administrativa kostnaderna påverkas av förslaget.

Avslutningsvis vill Regelrådet påpeka att det kapitel som tar upp konsekvenserna av förslaget är mycket kort i förhållande till hela slutbetänkandet, eftersom en stor del av de uppgifter som rör konsekvenserna av förslaget finns utspridda i andra kapitel. Konsekvenserna av förslaget ska samlas i ett särskilt avsnitt. I slutbetänkandet presenteras flera olika förslag, med skilda effekter för berörda företag. Regelrådet saknar en sammanfattning av effekterna. Med en sammanfattning hade det varit mycket tydligare vad nettoeffekterna blir av förslagen. Den nuvarande utformningen gör det däremot i princip omöjligt att bedöma de sammanlagda effekterna för olika företag.

Sammantaget anser Regelrådet att punkterna i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte är uppfyllda. Konsekvensutredningen är därför bristfällig.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 28 januari 2014.

I beslutet deltog Karin Lindell, ordförande, Lennart Palm, Leif Melin och Claes Norberg. Ärendet föredrogs av kommittésekreteraren Gustaf Molander.

Karin Lindell
Ordförande

Gustaf Molander
Föredragande